

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štampa vsak četrtek in velja s poštno vrsto v Mariboru s poštnim znakom na dom za celo leto 3 K, pol leta 4 K in za štiri leta 12 K. Če hoče sam po sebi, plača na leto 1 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišče „Slovenski Gospodar“ v Mariboru. — Posamerna številka stane 20 kr. — Uredništvo: Koroska cesta 11. — Telefoni: 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Ujedinjenje vseh Jugoslovancev proglašeno

Minulo nedeljo je bil za nas Jugoslovane veljaven znamenit zgodovinski dan. Dalmatinska deželna vlada je sestavila načrt, po katerem bi načeloval državi začasno, dokler se ne skliče ustavodajna skupščina, srbski prestolonaslednik Aleksander kot regent. Zakonodajno oblast bi imelo do skupščine Državno veče, obstoječe iz članov Narodne vlade v Zagrebu, 50 zastopnikov kraljevine Srbije, eventualno tudi 5 zastopnikov Črnogore in 5 zastopnikov vojvodine. Regent bi iz članov Državnega veča imenoval prvo ministrstvo, dalje 5, oziroma 7 državnih tajnikov in 5, oziroma 7 namestnikov s sedežem v Ljubljani (za Slovenijo), v Zagrebu (za naslovom ban za Hrvatsko in Slavonijo), v Sarajevu (za Bosno in Hercegovino), v Splitu (za Dalmacijo), v Beogradu (za Srbijo) in eventualno tudi v Cetinju (za Črnogoro) in Novem Sadu (za vojvodino). Državni tajniki bi posredovali med osrednjo vlado in deželami ter imeli glas v ministrskem svetu. Kadar bi se povrnil mir in red v deželo, bi se izvolila ustavodajna skupščina — volilni red bi izdelalo Državno veče — in sešla v Sarajevu, kjer bi zborovalo do takrat tudi Državno veče. Skupščini bi bila pridržana izrecno določitev državne oblike (monarhija ali republika), določitev ustave, imena države, glavnega mesta in zastave.

Ta načrt je NV bistveno spremenilo in sprejel je bil sledeči predlog: Narodno veče SHS proglasa v skladu s svojimi dosedanjimi zaključki in v soglasju z izjavo vlade kraljevine Srbije ujedinjenje države SHS, stvorjene na vsem strnjemem jugoslovanskem področju bivše avstro-ogrške monarhije s kraljevino Srbijo in Črnogoro v eno jedinstveno državo SHS in voli odbor, obstoječ iz 28 moč s polnim pooblastilom, da v sporazumu z vlado srbske kraljevine in s predstavitelji vseh strank v Srbiji in Črnogori brez odlaganja izvede organizacijo jedinstvene države po predloženih navodilih. Dotične zaključke bo potrdilo na svojem sestanku Državno veče, kateremu naj pripadajo poleg predstavitev kraljevine Srbije in Črnogore vsi člani današnjega NV v Zagrebu, pomnoženi s predstavitelji jugoslovanskega odbora v Londonu.

LISTEK

Vojaški novinec.

Belgijca poroč.

Belgijca poroč. Kousjans; preloži na „Slov. Gospod.“ M. R.

(Belgija.)

Po kratkem molku zopet dvigne oči in pravi: „Gospod! Njegova sestra nisem, a od mladih nog sva živela pod isto streho. Njegov starši so tudi moji starši. Moja mater ljubi. Njegov ded me je pestoval, ko še nisem znala hoditi. Delo, zaslužek, veselje in žalost, vse delimo med sabo.“

Nato zopet povesi oči ter pravi tiše: „Odkar je nesrečen, tudi čutim, da nisem njegova sestra...“

Ganjen od dekletovih besed, se je bil častnik oddaljil od svojega stola ter se počasi približal Katrici.

„Devica!“ je vzdihnila gospa. „Iz glave si moraš izbiti te misli in se potolažiti zaradi njegove nesreče. Slepca vendar ne moreš ljubiti za vedno.“

Katrica trepeče od bolesti.

„Da bi ga zapustila!“ vzklikne. „Da bi ga pozabila, ker je za vse svoje življenje slep in nesrečen! O gospa, prošim vas, ne recite tega več! To me reže v srce kot nož!“

In zopet so se ji solze ulile iz oči.

Častnik je s soprogo izpregovoril nekaj besed v francoskem jeziku. Povedal ji je, da je prišlo po-

V odbor, ki naj izvrši gerajo naloge, so izbrani od Slovencev: dr. Cankar Izidor, dr. Korosec Anton, dr. Kamer Albert, Kristan Anton, dr. Laginja Matko. Člani odbora, ki so zadržani, so pooblašteni imenovati namestnika s pisanim pooblastilom.

Pred glasovanjem o predlogu, da se imenuje prestolonaslednik Aleksander za regenta Jugoslavije, je podal dr. Lovro Pogačnik imenom N. S. L. S. sledečo izjavo:

Ta načela ne odgovarjajo popolnoma našim željam. Zavarujemo se proti temu, da bi ta sklep napravil predsodek za delo ustavodajne skupščine. Zlasti bi bilo tudi potrebno, da se občno zborovanje Naj. dneva več bavi z današnjo dalekosežno akcijo. A brez zatajevanja in discipline ni uspehov, še manj trdnih državnih temeljev. Zato izjavljam:

Začasna uredba je nujno potrebna in naš jugoslovanski narod izide čimprej iz sedanjih zgodovinskih kritičnih časov k plodonosnemu delu za svojo politično, gospodarsko in prosvetno veličino. Zato bomo v imenu V. L. S. glasovali za predloženi načrt.

Vzrok, zakaj je bila potrebna ta nagla navedba je v tem, ker Italijan iztega svoje drzne in grabežljive prste po jugoslovanskem ozemlju. Slovenija in Hrvatska sta se morali nasloniti na svojo močnejšo sestro, na Srbijo, ki ima svojo urejeno državo in svoje mogočne zaveznike, dočim bodoča jugoslovanska država še ni v celoti priznana in še le mora biti sprejeta v krog četverospornih zveznikov. To se pa bo, kakor upamo, kmalu zgodilo. Kakšna pa bo oblika jugoslovanske države, bo o tem sklepala bodoča ustavodajna skupščina, ne pa Narodni svet v Zagrebu ali pa državni svet v Sarajevu. Na tej ustavodajni skupščini bo prišlo do besede slovensko ljudstvo ravno tako, kakor hrvatsko in srbsko ljudstvo.

Jugoslovansko slavlje obmejnih Slovencev.

Št. Ilj v Slov. goricah, 25. nov.

Na zahvalno nedeljo, dne 24. novembra smo obhajali dosedaj tlačen obmejni Slovenci zmago-

slavno svečanost. Od 8. sept. 1910, ko smo slavili otvoritev Slov. doma, še obmejna trdnjava ni videla toliko občinstva zbranega na teh vročih tleh.

Bratje prihajajo.

Od ranega jutra so bile ceste, ki vodijo v Št. Ilj, polne gostov. Sosedje Jareninčani, Jakobčani, Svečičani, Spielfeldčani in Kuogovčani so prihajali z vozovi in peš. Ob polu 11. uri je poseben vlak iz Maribora pripeljal lepo število mariborskih gostov in godbo iz Rus. Člana šentiljskega Narodnega sveta gg. Frajham in Geršak sta pozdravila došlece. G. Frajham je izvajal: Pozdravljeni bratje, rešitelji naši! Dosedaj smo bili sužnji robovi, tlačani tujcev. Danes smo svobodno zadihali kot srečni otroci naše Jugoslavije. Št. Ilj, naš ljubi in dragi Št. Ilj vas pozdravlja in vam želi, da bi te urice, ki jih bote preživeli pri nas, preživeli v nemoteni radosti. Bratje, dobrodošli! — Odgovoril mu je poverjenik dr. Verstovšek. Naglašal je: Tudi za vas, dragi nam junaki šentiljski, je napočila doba veselja, čas radosti in svobode. Zagotavljamo vas, da se bomo vedno skazali hvaležne, da ste nam ohranili obmejni Št. Ilj kot biser naše jugoslovanske domovine. Trpeli ste, tlačeni ste bili. Toja sila je pridvela nad vas in vas je hotela ugonobiti. A danes ste svobodni, ste oteti tujih spon. Veselite se, bodite srečni v svoji pravi domovini, svobodni Jugoslaviji. — Nato smo odkorakali z jezdec in goibo na čelu v vas.

Vas v zelenju in zastavah.

Redke so bile hiše v vasi, ki bi ne bile okrašene s slovenskimi trobojnicami. Slovenski dom in druge hiše pa so bile vse v zastavah, cvetju in zelenju. S hribečka nad županiščem so gromeli topici.

Ljudstvo se zahvaljuje Bogu za rešitev.

V ozaljšani domači cerkvi se je zbralo k službi božji toliko vernikov, da je bil sleherni kotiček napolnjen. Zahvalno službo božjo je daroval č. g. Vid Padlič. Vse, staro in mlado, se je v vročih molitvah zahvaljevalo Bogu za rešitev izpod tujčevega jarma. Po zahvalni pesmi »Te Deum« je začila po cerkvi veličastna jugoslovanska himna »Leva naša domovina« (svečani pevci).

ea goreče zahvaljevati dobrotnici, a ta ji ni pustila, da bi bila popolnoma izrazila čustva, katerih ji je bilo srce polno. Stekla je v kuhinjo ter prišla nazaj z delo, ki je postavila bred Katrico mizico ter položila nanjo mesa, kruha in piva, dočim je gospa:

„Le mirno jej in pij, dekle; od sreče ti privoš- em!“

„Oh, to že vem, gospa“, je vzdihnila Katrica. „A s čim sem to zaslužila? Zdi se mi, kot bi bili vi moja mati. Naj vam Bog poplača!“

„Gotovo že dolgo nisi nič užila?“ je vprašala gospa.

„Davi od treh“, je odgovorila Katrica, s slastjo uživajoč jedila; „hodila sem že sedem ur, sedaj pa vendar hvalim Boga v svoji bedi, da vas je ustvaril tako dobre.“

Se dolgo ji je Katrica izražala svojo hvaležnost in še dolgo jo je plemenita gospa tolažila s strinskimi besedami, kajti častnika skoro dve uri ni bilo nazaj. Katrica je bila popisala že vse svoje življenje in z ljubeznijo govorila o lepih in ljubljanih kempenskih krajih, kjer sta duša in telo čista kakor zrak peščene ravnine, kjer vsako čustvo duše ovesa dihi priprostosti in poštenosti, kot cvetna polja pustinje, ki se vsako jutro koplje v dišečih parih.

Gospa je bila čez vse vseh to kmetisko dekle, ki je s svojim neprisiljenim govorjenjem kazala bišter razum in bogato srce. Več kot enkrat ji je Katrica ganila dušo in oči so se ji svetile od ginjenosti.

(Dalje prihodnj.)

katerih je bilo nad 100, se je pridružilo vse ljudstvo. In tako je donel po cerkvi in zunaj cerkve mogočen glas »Lepe naše domovine« in valovi te pesmi so bučali tje proti Spielfeldu . . . To je bil nepopisno veličasten, da, zgodovinsko važen prizor.

Slavnostni spreved.

Nato se je vslo ljudstvo iz cerkve in se je na državni cesti, ki vodi iz Spielfelda, razvrstilo v slavnostni spreved. Na čelu spreveda so bili jezdec s slovenskimi trobojnicami. Njim so sledili otroci s trobojnimi zastavicami. Nato so korakali moški, katerih je bilo gotovo okoli 1500. Za možmi je korakal pevski zbor, pomnožen s pevci iz Slovenije, Jarenine in Maribora. Za pevci so korakali zastopniki jugoslovanskega častniškega zbora, Narodni svet s poverjenikom dr. Verstovškom, v dolgi vrsti naše ženstvo. Godba je igrala narodne koraknice, pevci pa so prepevali narodne pesmi. Ko smo korakali mimo nemške šole in Südmarkhofs, so se slišali klici: »Hvala, da ste nam zgradili ta poslopja!«

Slavnostno zborovanje.

Na severni strani Slov. doma je bil pripravljen govorniški oder, ves v zastavah in cvetju. Obširni prostor je bil natlačeno poln občinstva. Bilo nas je nad 3000.

Prvi stopi na oder viharno pozdravljen predsednik krajevnega Narodnega sveta, domači župnik č. g. Vračko. Izvajal je: »Manj strašna noč je v črne zemlje krilo, kot so pod solncem sužnji dnovi.« Sužnji, hlapci, robovi smo bili. Tepli so nas, hoteli so nas popolnoma iztirati z domačih tal. A danes smo zmagovalci. Jugoslavija nas je otela. Ruski Port Artur je padel, a slovenski Port Artur se danes stoji! Dolgo je trajala črna noč, a sedaj nam sije toplo solnce svobode. Govornik je pozdravil zbrane množice in posamezne zastopnike. Med njegovim govorom so se pripeljali z avtomobilom 4 srbski častniki iz Maribora. Ljudstvo jih je tako burno pozdravljalo, da je govornik moral prekiniti svoj govor. Svoja izvajanja je končal s klicem: Jugoslavija vivat, crescat, floreat! Jugoslavija živi, rasti in procvitaj!

Viharno pozdravljen je nato nastopil srbski nadporočnik. Govoril je mirno, a navdušeno. Ljudstvo je sledilo z napetostjo vsaki besedi in ga je do dobra razumelo. Zagostavljalo je obmejne Slovence, naj popolnoma zaupajo na svojo novoustanovljeno Jugoslavijo. Veliki in mogočni narodi so z vami: Amerikanci, Angleži, Francozi, predvsem pa mi Srbi.

Dr. Verstovšek,
dr. Medved, dr. Ravnik in Thaler.

Slavnostni govorniki dr. Verstovšek, Medved in Ravnik so s svojimi izvajanja vzbudili med ljudstvom toliko navdušenja in zanimanja, kakor še nismo videli na nobenem shodu. Skoro po vsakem stavku je ljudstvo bučnilo v vihar odobravanja, vsklikanja in plaskanja. Dr. Medved je med drugim izvajal: Tako lepe zahvalne nedelje še ob mejni slovenski rod nikdar ni obhajal kot danes. Vi obmejni Slovenci imate tokrat dovolj vzroka, da vsklikate k Bogu: Tebe Bog mi hvalimo! Govornik je razvijal zgodovino trpljenja in sužnjosti Slovencev v taki obliki, da so celo resnim možem prišle solze v oči. Ob koncu pa je pozval zbor na tri reči: 1. obljubimo, da bomo skrbeli za red in mir v novoustanovljeni državi; 2. napravimo trden sklep, da bomo značajni, da bomo narod postenjakov, narod vrlih mož; 3. da se spominjamo tistih, ki nam so pripravili Jugoslavijo: dr. Kreka, dr. Korošca in Wilsona. Živeli Jugoslovani! Živela naša srečna, mlada, svobodna Jugoslavija!

Dr. Ravnik je opisal v živi besedi boje obmejnih Slovencev. Opisal nam je zgodovinski razvoj razpada stare Avstrije in Nemčije. V saljivi obliki je govoril o naših nemškutarjih in o nalogah, ki jih imamo v Jugoslaviji.

Domači župan Thaler se je nato zahvalil za ogromno udeležbo.

Po zborovanju je tritisočglava množica zape-la »Lepa naša domovina« in »Onamo, Onamo.«

Zgodovinarji, zapišite dan 24. novembra 1918 kot dan mejnik v zgodovini obmejnih Slovencev!

Belo-zelena garda v Mariboru razorožena.

Z dovoljenjem NS in generala Maistra kakor zapovednika jugoslovanskih čast na Štajerskem je mariborski mestni zastop osnoval posebno obrambno stražo, ki je bila pod vrhovnim poveljništvom

general Maistra, a je sicer imela svoje lastne poveljnike. Ta obrambna straža je nosila na kapah belo-zelene značke in od tod ime zeleno-bela garda. V tej gardi se je po velikem delu natepla vsa v Mariboru zbrana domača in tuja sodrga. Bili so vmes celo trije roparski morilci. Imetje in življenje meščanov je bilo pred to oboroženo družbo stalno ogroženo. Ko je pa nekaj članov te jako mešane družbe dne 19. t. m. iz narodnega sovraštva za hrbtno ustrelilo slovenskega dragonca Vauhniko, je to izbilo sodu ono.

V noči od minulega petka na soboto je general Maister odredil, da se ima ta mestna garda razorožiti in naši vrli slovenski in srbski junaki so to storili z največjo točnostjo. Pri vsem tem delu sta bila samo ranjena dva izmed zelene belih, ki se nista pustila razorožiti, in sicer eden poročnik in eden poddesetnik. Na naši strani ni bilo nikakih žrtv. General Maister je naznanil to razoroženje meščanom in delavcem s posebnim slovensko nemškim proglasom. V tem proglasu pa je med drugim rečeno: »Na straži stoječi udje mestne straže so sami plenili, ropali in streljali na ljudi. Sklenili so, da zarebijo jugoslovanske čete in vzamejo uplivne jugoslovanske osebe za talce.

Državno orožje vsake vrste, municijo, opravo in monture se morajo oddati do 12. ure opoldne. Udje mestne straže, ki niso Mariborčani, morajo do večera zapustiti Maribor.

General Maister povdarja, da tega ni ukrenil proti meščanom, ampak zato, ker je ob nastopu svoje službe obljubil, da bo vzdržal mir in red ter boče držati svojo besedo.

Proglas končuje:

Meščani in delavci! Ne bojte se in imejte mirno kri! Moje čete so danes tako močne, da mi je lahko brez druge pomoči vzdržati red. Po moči bom skušal Vaš trdi položaj v zadnjih treh rutkih sedanjega težkega časa zboljšati. Dokler mojim naredbam ne nasprotujete, ste pod mojim osebnim varstvom, in bodem vsako Vam prizadeto krivico najostreje kaznoval. Nasprotno pa Vas svarim pred vsako nepremišljenostjo, da se zabrani razglasitev prekega sode. Jaz in moji častniki smo odločni in močni dovolj, z našimi vrliimi četami zadušiti vsak upor, če je potrebno, z najostrejšo silo.

Pogreb dragonca Vauhniko.

V Šmiklavžu pri Hočah se je v četrtek, dne 21. novembra vršil slovesen pogreb dragonca Franceta Vauhniko, nedolžne žrte tajega nasilja. Starši so namreč dali prepeljati truplo iz Maribora na dom. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudi. Dragonci na konjih, krdele drugega jugoslovanskega vojaštva, zastopniki jugoslovanskega častniškega zbora, odposlanstva NS v Mariboru in Hočah in dijaštvo, je skazalo junaku zadnjo čast. Sv. mašo zadušnico jebral č. g. kaplan Polak. Krsto so nosili vojaki, ki so jo tudi spustili v grob. Po opravljenih molitvah je vojaška četa oddala častno salvo. Ob grobu, ki je na lepem prostoru pred vhodom v cerkev sv. Miklavža, so se poslovili od junaka v imenu častnikov in jugoslovanske armade nadporočnik Lederhas, zastopnik NS dr. Rosina, zastopnik naših organizacij urednik Žebot in v imenu mladine, dijak iz Maribora. Vsi pogrebci so bili ginjeni. Tako veličastnega pogreba še ta kraj ni videl.

O rajnem Vauhniku soglašajo vsa mnenja: Bil je v vsakem oziru vzgleden mladenič. Zvest katoličan, navdušen Jugoslovčan in priden ter poslušen sin svojih staršev. Bil je mirne uravi, spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Vauhnik je bil krasen fant. Star še komaj 21 let. Visoke rasti, raven kot jelka, zalega lica, jasnih oči, izobražen in odločen.

In ta vrli jugoslovanski sin je moral pasti pod zahrbtno, zločestno roko . . . Mirno je šel čez dravski most v Mariboru, kjer ga je zadela krogla v trebuh. Vauhnikovo smrti ne bomo maščevali, kakor se navadno maščujejo taka dejanja. Nemška zeleno-bela garda, ki je kriva Vauhnikove smrti, je bila v soboto razorožena.

To je odgovor na smrt Vauhnikovo. Mi pa vsi sklenemo: naša osveta bo ta, da bomo Jugoslavijo pomagali urediti kot državo, kjer vlada red in mir ter sloga in pravica.

Plačilo.

Nemški cesar Viljem je ponižan. Hotel je vojsko, ker je želel zagospodariti nad celim svetom in uničiti pradedem Slovence. Danes se skriva kakor priganjena zver brez krone, brez armade,

brez prijateljev v tujini. Zagrešil je nešteto zločinov in opravičeno zahteva Amerika, da se ga pošlje v pregnanstvo na Hudčeve otoke, kamor so pošiljali največje zločince in reparje.

Viljem je kriv, da je poginilo na bojiščih na milijone nedolžnih ljudi, da je na milijone vdov in sirot v največji bedi, on je kriv, da so opustošeni mnogi najlepši krajev naše domovine, posebno solčna Goriška.

Invalidi, vdove in sirote v Nemčiji so poslali Viljemu naslednje odprto pismo:

»Ali si bil na bojišču, ko je bilo ob gromenju topov, ob pokanju pušk in praskanju granat na stotisoče mož na tvoj ukaz poginanih v naročje smrti? — Ali si bil v zakopih, ko so tam naši očetje, bratje in sinovi v mrazu in na dežju, poleti in pozimi, podnevu in ponoči vsled tvoje volje gledali smrti v obraz? — Ali si bil na morju, ko je bilo na stotine ljudi s tvojim torpedom vrženih z ladij in so se brez pomoči potapljali? — Ali si videl zgerela mesta, zapaljene vasi in opustošeno polje? — Ali si videl mlake ljudske krvi, grmade trupel, tisoče pohabljenih teles? — Ali si slišal krik groze in obupa, stokanje in vzdihovanje ranjenih in umirajočih? — Ali nisi slišal obupnih klicev in joka vdov sirot, ali nisi slišal preklinjanja milijonov ljudi, zmrzlenih, lačnih in obubožanih? Samo misel na gorje, na gorje, na boleti in strahote, ki si jih ti zakrivil, razgreva dušo, stiska srce in s solzami zaliva oči, v tebi pa ni niti trohice časti in vesti. Nisi vreden življenja. Lepojdi in daj svoje telo vodnim roparskim pticam, da boš vsaj njim za užitek.«

Tako sodi danes svet o Viljemu, največjem zločincu, kar jih je kedaj gledal svet. Naš nekdanji ljudomili cesar Karel je njegova žrtev. Viljem ga je tiral v nesrečno smer in mu ni dovolil, da bi hodil svoja pōta, pōta miru in sprave. Karel je imel tudi slabe državnike. Imena Stürgkh, Tisza, Berthold, Černin, Andraši itd nam povejo dovolj. Vsi ti so tirali Karla v nesrečo. Stürgkh in Tisza sta že dobila svoje plačilo.

In še nekdo je dobil to, kar je zaslužil. Ptujski Štajerc je celih 20 let širil strup nemškutarstva med naš rod. A svojega namena ni dosegel. Danes leži med mrtveci. Prenehal je izhajati. Papir, ki mu je preostal, so njegovi lastniki ponudili Slov. Gospodaru.

Naši protivniki so izginili, a Slovenci, Jugoslovani smo ostali. Svobodni smo . . .

Slovenska posadka v Spielfeldu.

Spielfeld, 26. nov.

Zasedenje Spielfelda po jugoslovanskih četah je vzbudilo precejšnje razburjenje med Nemci. Objavljamo kratek popis, kako se je izvršilo zasedenje.

V noči od nedelje na ponedeljek, dne 25. nov. se je močna srbska četa pripeljala s posebnim vlakom v Št. Ilj, odkoder je odkorakala peš proti Spielfeldu. Malo pred Spielfeldom se je razdelila v tri dele. Ena kolona je prodirala v rojni črti po državni cesti, druga je šla čez Obež mimo pokopališča na hrib nad postajo in tretja ob železniški progi. Nemška posadka v Spielfeldu je bila najbrž »po prijaznosti« železniških uradnikov že iz Maribora obveščena o prihodu Jugoslovancov. Ko so se približali Spielfeldu na kake četrt ure, je oddala nemška posadka več signalnih strelcev. Bila je torej očitno po svojih »prijateljih« iz Št. Ilje poučena o preteči nevarnosti. Na Obežu je naš oddelek razpostavil strojne puške, a se je kmalu zopet pomaknil naprej. Srbi so brez obotavljanja prodirali proti severu in prvi je došel v vas oddelek, ki je hitel po državni cesti. Kot drugi so prišli na kolodvor Srbi, ki so korakali ob progi. Tretji oddelek je zasedel višino nad kolodvorom, ki obvladuje vso okolico. Nemci so pred begom še spustili v zrak raketo, ki bi naj razsvetlila ozračje, pa ni hotela razpočiti. Nemška posadka, bilo je kakih 50—70 mož, je pobegnila deloma čez most na nemško stran Mure, deloma pa po železnici proti Ernovžu. Ko so Srbi dospeli na kolodvor, so naši in srbski častniki stopili v kolodvorske uradne prostore in so slovesno proglasili, da je Spielfeld zaseden od Jugoslovancov in entente. To je bilo v ponedeljek, dne 25. nov. 1918, okoli 5. ure zjutraj. Uradništvo je sicer vse preplašeno, toda popolnoma udano v svojo usodo. Izjavilo je, da hoče tudi naprej zvesto opravljati svojo službo. Ko je došel poštni uradnik v urad in je izvedel, da so Jugoslovani zasedli Spielfeld, se je razjokal — od jeze.

Nemci, ki so korajžno zbežali na drugo stran Mure, so krog 1/2 6. ure zjutraj začeli krepko streljati proti Spielfeldu, a krogle so napravile le luk-

nje v zrak. Srbi so se muzali, češ: »Švaba ne zna pucati.« Tudi oni Nemci, ki so zbežali ob železniški progi, niso prav nič zadeli. Zavzetje Spielfelda se je torej Jugoslovanom posrečilo brez preliivanja krvi.

Ko so si naši vse potrebno uredili, so se ogledali po vasi. Poiskali so si stanovanja. Nemški oficirji so zbežali ponoči iz toplih pernic tako naglo, da so naši fantje našli popolnoma urejena ležišča z vsemi udobnostmi.

Spielfeldčani so večinoma prijazni z našimi junaki. In kar je najbolj čudno: Nemški Spielfeldčani znajo kar naenkrat vsi slovensko. Samo gostilničar Stelzer in gostilničarka Schafzahl se ne moreta uživeti v misel, da so Jugoslovani lastniki Spielfelda.

V ponedeljek dopoldne je naenkrat padlo iz bližnjega trga Strass precej strelav proti Spielfeldu. Srbi so se takoj razvrstili v rojno črto in — hajd nad straškega Švaba. Patulja 16 Srbov je prodrla v Strass in je tržane razorožila. Nemci v Strassu so bili v groznem strahu pred srbsko patruljo in so molče oddali orožje. Ko so Srbi izvršili svojo nalogo, so se zopet podali nazaj v Spielfeld.

Po Spielfeldu se sedaj glasijo slovenske, hrvatske in srbske pesmi. Nemcem posebno dopada pozdrav »Živijo« in živa trobojna barva jugoslov. kokard.

Razne politične vesti.

Nedeljski shodi, ki so jih priredili člani Narodnega sveta, so se izborno obnesli. V Slovenski Bistrici so govorili na dobroobiskanem shodu, ki se je vršil v dvorani dosedaj nemške okrajne šparkske, stotnik Kovačič, dr. Vladimir Serbec iz Maribora, dr. Reisman, dr. Gorican in Peter Novak. Po shodu se je v Narodnem domu razvila neprijetna zabava s petjem in govori. — V Gornji Radgoni in v Radencih je na dobroobiskanih zborovanjih govoril podpredsednik štajerskega Narodnega sveta dr. Hohnjec. Shoda v Radencih se se udeležili tudi ogrski Slovenci v velikem številu. — V Kamnici in Selnici pri Mariboru sta se shoda lepo obnesla. Govorila sta dr. Koderman in profesor Voglar. — Pri Sv. Barbari v Haložah je govoril nadrevizor Pušenjak. — O slavnosti v St. Iju poročamo na drugem mestu. Na vseh prireditvah je ljudstvo ogorčeno protestiralo proti nasilnemu in samovoljnemu postopanju Italijanov v jugoslovanskih krajih.

Naši shodi prihodnje nedelje Narodni svet v Mariboru priredi v nealjo, dne 1. novembra na slednje shode: v Svečini dr. Hohnjec po večernicah pri Šerbinek-Kušču; na Muti ob koroški žel. dr. Koderman in Ciril Metodovi šoli po drugi sv. maši; pri Sv. Lovrencu nad Mariborom pri Skaceju po pozni službi božji dr. Leskovar; pri Mariji Snežni po pozni sv. maši pred cerkvijo urednik Žebot; pri Sv. Marjeti ob Pesnici po službi božji predpoldne dr. Vladimir Serbec; v Vuženici po rani sv. maši pri Mravljaku profesor Voglar; v Framu pri Mariboru v torek dne 3. dec. ob 3. uri popoldne pri Turnerju dva člana NS iz Maribora. — V Hočah ne bo zborovanje dne 1., ampak 15. decembra.

Ustanavljanje Jugoslavije se tudi v Trbovljah ni vršilo popolnoma gladko in mirno. Narodni praznik 28. okt. se je vršil še popolnoma mirno in v znamenju sloge, 31. okt. zvečer, oz. ponoči pa so začeli »čistiti«. Aretirali so vojaškega poveljnika, podpolkovnika Faschinga, rudarskega nadzornika Hubra in denuncijanta iz l. 1914 Petra Miklavčiča, jih zaprli na »ciglarno« in jih na Vseh svetih dan odpeljali v Ljubljano. Isto noč so zahtevali odstop rudniškega ravnatelja Heinricha in postavili namesto g. Voduseka za načelnika Narodnemu odboru J. Kramarja. Vojaško poveljstvo je prevzel nadporoč. Lotrič. Isti dan je zahtevala mlada socialistična struja zase 5 mandatov v Nar. odboru in odstop dosedanjega voditelja socialdemokrata Sitterja, od podpredsedništva v Nar. odboru in hotela delavca na njegovo mesto. Naslednje dni se je dosegel sporazum, da imajo socialisti mladi in stari pet mandatov, ljudska stranka 3, napredna 3, predseduje pa trgovec J. Kramar. Uvedla se je Narodna straža, ki se pa ni obnesla, zlasti pri mimo se vozečih vojaških transportih, zato so nam poslali 100 Srbov, ki nas varujejo pred domačimi in tujimi negodniki. V nedelje 17. t. m. je bil zelo številno obiskan delavski shod, na katerem se je stavil ultimatum rudniškemu rav. Heinrichu, visjemu nadzorniku Haitmanu in Habru, vodji rudniškega konzuma Joreju, županu Vodušku in socialdemokratskemu voditelju Sitterju, prvim trem radi narodnosti, nestrpnosti in nasilnosti, ostalim radi slabih prehranjevalnih razmer. Zah-

tevam se bo ugodilo; ker je občinski zastop itak nesklepčen, bo prišel na občino vladni komisar. Res, kolo sreče se čudno suče in demokratičen tok časa vse preobrača, tudi ni čuda, da med socialisti vre. Njih vodje hočejo biti danes sicer najbolj navdušeni Jugoslovani, kakor se je izrazil Sitter na shodu, že od l. 1889, a so pomagali Nemcem v obč. zastop bili so proti podpisom za deklaracijo, ko bi o Binkoštih imel biti tabor za Jugoslavijo, so mu nasprotovali, posebno pa še slovesnemu sprejemu dr. Korošca, šele par dni pred shodom so se vsled pritiska delavcev samih izjavili za skupen nastop. In ti ljudje so danes oz. hočejo biti Jugoslovani najčistejšega kova, misleč da bodo s hujškanjem vse dosegli, kakor nekaj. A ljudem se odpirajo oči in vedno več pristavev si pridobiva nova vladna struja, ki hoče biti res narodna in hoče odstaviti tudi dosedanjega vodjo Sitterja. Kaj prinese čas, bomo še poročali.

Vojska je nekatere Nemce na Muti ob kor. žel. napravila zelo ošabna, to pa menda zato, ker so od Slovencev obogateli in ker so bili večinoma vsi ves čas vojne doma. Sedaj že hujškajo ljudi proti Jugoslaviji, češ, sedaj pa imate Jugoslavijo, ko boste morali zopet v vojsko proti Italiji. Drugi zopet pametujejo, da pride Jugoslavija pod Srbijo itd. Svetujemo našim ljudem, da naj takih govoric ne poslušajo in naj mirno zaupajo našim voditeljem, ker imajo ti pač nekoliko več pameti, kakor pa mutski Nemci. Mi prav dobro vemo, da imajo ti ljudje strah pred Jugoslavijo, ker nas ne bodo mogli več naprej strahovati. Da, resnica je, da jim je za vedno odklenalo in da bodo morali biti s Slovenci bolj ponižni. Da bi bila Drava meja, to misel naj si le izbijejo iz glave. Mejo bomo določili mi sami. Ako bodo mirni, se jim med nami ne bo slabo godilo, če nas bodo pa izzivali, pa lahko poberejo šila in kopita ter grede med nemške bratce.

Nova jugoslovanska vas v mariborski okolici. V Studencih pri Mariboru so že skoro vsi trgovci in obrtniki zbrisali nemške napise. Nadomeščajo jih s slovenskimi. Ali je morda dr. Jurič izdal to povelje!

Radoveden in razburjen Kodolič. Radgonski župan Kodolič je bil silno radoveden in razburjen, ko je izvedel, da je Spielfeld zaseden po Jugoslovanih in da je s tem Radgona odrezana od Nemške Avstrije. Telefoniral je v Spielfeld in iskal poveljnika jugoslovanske posadke. Na vsak način bi bil rad izvedel, kakšna usoda čaka »nemško« Radgono in kakšno Čnurek. Kedaj pridejo Srbi, ali bodo pobijali, ali bo življenje radgonskih Nemcev varno pred Jugoslovani, vse to je želel izvedeti razburjeni Kodolič, kar po telefonu. A z odgovorom ni bil nič zadovoljen.

Radgonski Slovenci so za Nemško Avstrijo, tako trdi župan Kodolič. Izjavil je: 3000 Slovencev je v radgonskem okraju, a vsi so se izjavili, da hočejo biti pod Nemčijo in ne marajo biti pod Jugoslavijo. Gospod Kodolič, katere Slovence pa ste vprašali? S kako pravico se vi izjavljate za zastopnika radgonskih Slovencev?

Staro ime za Spielfeld. V starejših listinah se kraj ne imenuje tako, marveč Elenberg t. j. Sovji breg ali Sovjak. Kakor cela Štajerska, je tudi okolica spielfeldska bila nekdanj popolnoma slovenska in nemško ime Elenberg je le prestava slovenskega. Ime Spielfeld tudi ni od besede Spiel (igra), marveč od špilje, duplina, kakoršnih je bilo v ondotnem hribu dovolj in so se v njih skrivale sove. Spielfeld torej pomeni ravan, polje ob hribu z mnogimi špiljami.

Nemška kultura. V nemškem trgu Strass pri Spielfeldu so nemški meščanski kulturalci pred nekaj tedni ponudili napadli stanovanje poveljnika straške kadetnice, ko isti ni bil doma. Stanovanje so mu popolnoma oropali. Kar se ni dalo odnesti, so razbili in uničili. Ko je prišel poveljnik domov, je našel svoje stanovanje popolnoma oropano in demolirano. Pri tem čednem delu so bili udeleženi celo člani »odličnih« nemških rodbin iz Strassa in Spielfelda, kateri sedaj objokujejo svoj čin v graških kaznilnicah. — Štrasani so sumili, »da je poveljnik« — Slovan.

Nemški državni svet je dne 26. novembra dobil poročilo, »da že korakajo Srbi preko Lipnice proti Gradcu«. V nemškem Babilonu je nastala grozna zmešajava. In nemški »Stadtrat« se brani »prodiranja Srbov proti Gradcu« s papirnatimi protesti, ker nima ne vojaštva, ne orožja, da bi se upri z oboroženo silo.

Slovenci na potu v Belgrad. Med slovenskimi politiki, ki so na potu v Belgrad, da se pogajajo z belgradsko vlado o prehodu ustroju Jugoslavije, sta tudi poveljnik narodne vlade v Ljubljani za notranje zadeve dr. Brojc in urednik Slovenca dr. Izidor Cankar.

Bivši cesar Karel bolan. Bivši nas cesar Karel je na svojem gradu Eckartsau duševno močno zbol. Pri svoji pisalni mizi sedi nepremično po cele ure in zre predse. K njemu ne sme nihče.

Viljem hohenzolleraski pred sodišče. Amerika, zlasti Anglija zahtevata, da N. zozemska nemuloma izroči bivšega nemškega cesarja Viljema, kateri mora priti pred sodišče. Anglija je že določila sodnike, ki bodo sodili Viljema.

Sv. Oče naj posreduje. Mošakovski nadškof dr. Faulhaber se je obrnil s prošnjo do sv. Očeta za posredovanje pri Wilsonu, da četverosporazum omili trdi pogoj premirja, vsled katerega bi se do sklenjenega miru ne smelo uvažati v Nemčijo nobenih živl. Nadalje je zaprosil sv. Očeta za posredovanje, da stradajoča Nemčija dobi čimprej živl iz Amerike. Sv. Oče je sporočil nadškofu, da je že ukrenil vse potrebne tozadevne korake.

Nemci kličejo Italijane na Koroško. Celovski občinski zastop je zaprosil Italijane, da zasedejo tiste slovenske dele Koroške, katere Nemci izpraznijo. Vabilu so se Italijani takoj odzvali, zasedli Vrata, Medgorje nad Podkloštom v Ziljski dolini ter Beljak.

Italijanom je na južnem Tirolskem pri umikanju avstrijske armade pristalo v roke 400 vagonov sladkorja.

Ententa ne dovoli združenja Nemške Avstrije z Nemčijo. Iz Švicarske poročajo, da ententa nikakor ne privoli v združenje Nemške Avstrije z nemško republiko. Ako bi se hotela Nemška Avstrija združiti z Nemčijo, bi ententa poobstrila mirovne pogoje.

Agitacija zeleno-belih. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da se med člani bivše mariborske zelenobe garde agitira za vstop v armado Nemške Avstrije. Kakih 100 Mariborčanov se je že vpisalo v graške polke.

Jugoslovanske čete so zasedle ves južni del Koroške do Drave. Te čete stojijo pod vrhovnim poveljstvom generala Maistra.

Srbske čete zasedejo Rožno dolino. Brambni odsek začasne koroške nemške vlade naznanja, da bodo v bližnjih dneh zasedle srbske čete Rožno dolino do reke Drave. Brambni odsek je sklenil, da umakne vse svoje čete, nahajajoče se na južnem bregu Drave, na severni breg.

Podklošter zasedli Italijani. Beljaški Nemci so prišli v Podklošter prosit Italijane, naj zasedejo še Beljak, da ne pride v roke Jugoslovanom. Falotsko sovrastvo Nemcev napram Slovincem!

Italijanska nasilstva. O nasilstvih, ki jih uganjajo Italijani v zasedenih jugoslovanskih ozemljih, prihajajo vsak dan nova poročila. Minulo soboto so v Trstu odredili brez povoda, da se razpusti NS. Zapečatili so tudi prostore NS v Narodnem domu.

Tržaški Italijani proti združenju z Italijo. Tržaška trgovska in obrtna zbornica, v kateri sede sami Italijani, je sklenila skoro soglasno, da bo zahtevala, da mora Trst postati samostojno mesto. Torej tudi Italijani nočejo nič slišati o Italiji.

Danska zahteva pokrajino Šlezvik. Severna polovica pokrajine Šlezvik, v kateri bivajo Danci in katero je Danska morala leta 1866 odstopiti Nemčiji, se je izrekla, da se odcepi od Nemčije in pridruži k Danski. Tudi Danska zahteva, da ji Nemčija vrne l. 1866 ji ngrabljeno pokrajino Šlezvik.

Rumuni zasedli Bukovino in del vzhodne Galicije. Rumuni so zasedli vsu Bukovino in del vzhodne Galicije. Rumuni nimajo severno reke Prut sploh ničesar iskati, ker so tu sami Malorusi. Toda Rumuni so kakor naši Lahi. Niso sicer za nič, a imajo velika usta in veliki apetit po tuji zemlji.

Kaj pa okrajni zastop? Slovenski okoličan nam piše: Okrajnemu zastopu se vedno gospodujejo samo tisti, ki so hodili na Dunaj protestirat proti Jugoslaviji. V uradu se sme govoriti samo nemško, uradno se samo v tem jeziku. Tega ne bomo dolgo trpeli.

Slovenski napisi na kolodvorih južne železnice so že povsod upejani. Samo Maribor, Pesnica in St. Ij v St. gor. se še ponašajo z nemškimi deskami.

Mariborski slovenski trgovci in obrtniki se danes niso spremenili nemških napisov v slovenske. Nasprotno smo opazali, da obesa nek trgovec vsak dan sveže samonemske napise: »Sauerkraut«, »Sauerribben« itd. Čakali bomo še samo nekaj dni, potem pa pridemo z imeni!

Na poslopju sulfurajnske šole v St. Lenartu v Slov. gor. piapola slovenska trobojnica.

Demobilizacija češke armade. Češka vlada je odredila, da se imajo do 20. decembra 1918 od pustiti vsi 18 in 19 letni ter vsi nad 36 letni črnovojniki. Služiti pa morajo še nadalje vsi vojniki od 20 do 36 leta.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Bivši vojni kurat Alojz Rezman nastopi dne 1. decembra t. l. mesto stolnega kaplana v Mariboru. Stolni vikar Fr. Simonič gre v pokoj in se naseli v bolnišnici usmiljenih bratov v Zalcu. Stolni vikar postane g. stolni kaplan Anton Tkavc. Bivši vojni kurat Marko Škofič pride za kaplana k Sv. Benediktu v Slov. gor.

† Anton Les. V Gradcu je umrl č. g. Anton Les, kaplan iz Moščenic v Istri. Poklican je bil za vojnega kurata v Gradcu, kjer ga je zalotila španška hripa. Rodom je bil iz Vidma ob Savi. Svetila mu nebeška luč!

Novi bogoslovci. Po demobilizaciji so vstopili v mariborsko bogoslovje sledeči gg. v III. letnik Vrhnjak, v I. letnik Ben in Granfol.

† Deželnonadsodni svetnik Detischeg. V nedeljo, dne 24. nov., popoldne je umrl vodja okrajnega sodišča v Mariboru, višji deželnonadsodni svetnik Henrik Detischeg, star 54 let. Znan je bil kot dober pravnik. Dasiravno je bil slovenskega rodu iz Konjic, je mrzil vse, kar je bilo slovensko in je vedno nasprotoval našim težnjam. Hudo ga je potrl, da je jugoslovanska misel zmaga. Sedaj ga ni več med nami N. p. v m. l.

Spremembe pri sodiščih. Odstavljeni so: deželnonadsodni svetnik dr. Artur Doležal od vodstva okrajnega sodišča v Ptuj, deželnonadsodni svetnik dr. Hermann Watzulik od vodstva okrajnega sodišča v Gornji Radgoni, okrajni sodnik Ferdinand Meditz od vodstva okrajnega sodišča v Ljutomeru, okrajni sodnik dr. Fran Pupacher od vodstva okrajnega sodišča v Ormožu. Stavljajo se na razpolago vodstvu okrajnega sodišča v Mariboru. — Imenovani so začasne vodje okrajnih sodišč: v Ptuj sodnik dr. Anton Stuhec, v Gornji Radgoni okrajni sodnik dr. Jakob Kušej, v Ljutomeru sodnik dr. Ivan Jančič, v Ormožu sodnik dr. Milko Kranjc. — S tem je vsaj nekoliko popravljena velika krivica, ki se je dosedaj godila Slovincem v teh sodnih okrajih. V gornjeradgonskem okraju, kjer je bilo po zadnjem uradnem ljudskem štetju samo 645 odstotkov ljudi, ki so se prijavili za nemški občevalni jezik, sta bila oba sodnika Nemca, ravno tako v ljutomerskem okraju s 451 odstotkov Nemcev, dočim je bil v ormoškem okraju s 370 odstotkov Nemcev eden sam slovenski in dva nemška sodnika in v ptujskem sodnem okraju s 301 odstotkov Nemcev celo samo 2 slovenska in 5 nemških sodnikov! Slične razmere so v drugih okrajih, kjer bo tudi treba narediti red. Slovence naj sodi samo slovenski sodnik, nemškim sodnikom ljudstvo že davno ne zaupa več.

Načelnik ljutomerskega okrajnega zastopa. Jožef Rajh starši je raznani okrajnemu glavarstvu v Ljutomeru, da vsled svoje bolezni ne more več opravljati poslov okrajnega načelnika, na kar je bil imenovan na njegovo mesto njegov dosedanji namestnik g. Joško Rajh mlajši. Gospod Jožef Rajh starši, je eden izmed najodličnejših boriteljev za našo jugoslovansko misel. Kot okrajni načelnik si je s svojim neumornim, premišljenim delovanjem pridobil za ves okraj velike zasluge. Želimo mu skorajšnjega okrevanja!

Plačevanja davkov. Finančno ravnateljstvo za Spodnje Štajersko v Mariboru je določilo, da se davki in druge pristojbine na Slov. Štajerskem ne smejo več plačevati pri poštnih uradih s položnicami poštne hranilnišnega urada, ampak a morajo do preklica plačevati pri doličnih davkarijah.

Vojaške patrulje, ki imajo od tukajšnjega štac. poveljstva SHS povelje, da preiskujejo po hišah in zasebnih stanovanjih orožje in erarične predmete, so opremljene s tozadevnimi legitimacijami. Patrulje, ki niso v posesti takih legitimacij, niso upravičene izvršiti preiskovalni posel ter jih naj občinstvo takoj raznani. To služi v svari pred zločinci.

Bivanje v Mariboru, nošenje uniforme. Vojaško postajno poveljstvo SHS v Mariboru razglaš: a) častniki in moštvo nemško-avstrijske države, ki se nahajajo v Mariboru na dopustu, smejo nositi uniforme in kokarde svoje države brez orožja. Dovoljenje za to se jim potrdi v dopustnici ali potovalnici pri post. (mestnem) poveljstvu. b) Sicer pa smejo nastopati le jugoslovanski vojaki, osobje prometnega vodstva in sanitarnih zavodov. Vsak mora imeti svojo legitimacijo. 3) Bivši avstrijski častniki in moštvo — ki niso vstopili v nemško armado — se smejo nahajati v Mariboru le kot civilisti. Če nimajo civilne obleke — smejo nositi uniforme — brez kokard, brez orožja in brez distinkcij. Vsem tem osebam biva avstrijsko-ogrske vojske, ki so dobili 23. nov. legitimacije in se jim je dovolilo nositi začasno popolno uniformo, se to dovoljenje s tem preklicuje in popolnoma razve-

ljava. Za bivanje v Mariboru ne potrebuje nobene vojaške legitimacije, ker so civilne osebe, kaker vse drugo civilno prebivalstvo. Za svojo csebno legitimacijo si zamore vsak preskrbeti od pristojne civilne oblasti potrebne izkaze. — Za postajnega poveljnika: Zwirn, major.

Narodna straža, evidenca prideljenih častnikov. Štajersko obmejno vojaško poveljstvo SHS v Mariboru razglaš: Vsi častniki in praporščaki, ki so bodisi od vojaške oblasti, bodisi od Narodnih svetov, dodeljeni Narodnim stražam na Štajerskem, se zglašijo pisмено na »Štajersko obmejno vojaško poveljstvo SHS v Mariboru«. Navesti imajo ob enem sledeče podatke: 1. kje so dodeljeni, 2. ime, 3. čin, 4. pri kateri četi so v vojni službi, 5. leto rojstva, 6. morebitni civilni poklic, 6. stalno bivališče. — Maister, general major.

Nove uniforme, ki bodo podobne hrškim, dobi jugoslovanska armada. Na Hrvaškem in v Bosni so nekateri oddelki že dobili nove uniforme.

Bodimo mirni, ne izzivajmo! Nevarnost za Maribor je odstranjena. Bodimo mirni. Ne izzivajmo z nepotrebnimi besedami nemške meščane in delavce. Mir in red je sedaj prvo!

Vojaški vpoklici v Jugoslaviji. Iz Ljubljane se dne 20. novembra poroča, da je oddelek za narodno brambo odredil takojšnjo mobilizacijo črnovojniov. stoječe armade, aktivnega in rezervnega moštva letnikov 1899, 1898, 1897, 1896 in 1895. Kdor se ne bi odzval temu pozivu, bo v smislu vojaških zakonov strogo kaznovan.

Poziv izobraževalnim društvom. Pozivljamo vsa naša izobraževalna društva, da prirejajo zdaj pridno podučne shode in sestanke, da obveščajo svoje ude o tekočih velevažnih dogodkih.

Razpust celjske nemške višje gimnazije. Narodna vlada v Ljubljani je odredila, da se dosedanja celjska nemška višja gimnazija priklapi k slovenski višji gimnaziji in sicer na ta način, da bodo imeli nemški dijaki nemške sporednice v starem gimnazijskem poslopu pod pedagoškim vodstvom dosedanjega gimnazijskega ravnatelja Profita, dočim je izročene vodstvo celega zavoda ravnatelju Lileku.

Umrla je v Ribnici na Pohorju 19. t. m. Mara Miklavc, hči umrlega pisatelja Filipa Miklavca. Od staršev v narodnem duhu vzgojena bila je zavedna Slovenka in je rada sodelovala pri narodnih prireditvah. — Naj počiva v miru! Narodni obitelji naše sožalje!

Denarnico z malo svoto denarja in 2 kartama do Pragarskega je pozabila neka oseba v pondeljek v Cirilovi tiskarni.

Živnozdravnik Rihard Heumayer v Mariboru, Glavni trg št. 2. II. nadstropje, ordinira od 9. do 10. ure predpoldne in od 2. do 3. ure popoldne. Priporočamo kmetovalcem!

Odvetnik dr. Josip Leskovar sprejme takoj pisarja na stroj in stenografa. Zglašiti se je v pisarni Koroška cesta št. 1.

Vlaki med Mariborom in Celovecem. Poleg prejšnjih vlakov vozijo od 25. t. m. na tej prgi še naslednji vlaki: Iz Celovca se odpelje vlak ob 8. uri predp. in pride v Maribor (južni kolodvor) ob 11. uri 34 min. predpoldne; iz Maribora (južni kolodvor) odpelje ob 3. uri 29 min. zjutraj ter pride v Celovec ob 7. uri 23 min. zjutraj.

Ven s slovenskimi napisi! Slovenski trgovci in obrtniki! Zganite se! Odstranite nemške napise in nadomestite jih s slovenskimi.

Slovenski napisi na dan! Pozivamo naše trgovce in obrtnike zlasti v Mariboru, da si napravijo slovenske napise. Svoje ljudi moramo takoj spoznati. Kder ni z nami, ta je proti nam. Prebarvajte tudi nemške občinske napise! Znamenja našega suženjstva naj izginejo!

1369 K 02 v se zbrali na Ponikvi ob j. z. za Narodni svet

Prepoved točenja alkoholnih pijat. Župan dr. Schmiderer objavlja, da je od dne 26. novembra naprej prepovedano [v Mariboru točiti alkoholne pijače. Točiti se sme samo pivo in sadjevec

Gospodarske novice.

Mlinske karte odpravljene. Narodna vlada za slovenske dežele v Ljubljani je izdala naredbo, s katero se določa, da so odpravljene mlinske karte ali izkaznice. Pač pa je naročeno mlinarjem, da morajo še nadalje po prejšnjih predpisih zapisovati v za to določeno knjigo mnežine prejetega in zmetega žita. Za svoje dele ne sme mlinar jemati merice in se za plačilo določajo sledeče cene in sicer za mešeraki stot: Za mlenje pšenice, rži, ječmena, koruze, ajde, prosa, ovsa in mešanega žita 6 K, za izdelovanje ješprenja 8 K, za izdelovanje kaše 4 K 50 v, za drobljenje ovsa in koruze in za mlenje zadnjega žita 3 K za 100 kilogramov.

Nakup obleke in obuvala brez kart. Narodna vlada SHS je dne 12. novembra razglasila, da odslej za nakup obleke in obuvala ni treba več tozadevnih kart, temveč si lahko tako blago vsak prosto nakupi.

Cena mleku v Mariboru. Od dne 1. decembra naprej bodo dobili kmetje za en liter mleka 1 K, zbiralec mleka dobi od litra 10 v in voznik tudi 10 v. V Mariboru bodo dobili ubožnejši mleko liter po 1 K, drugi pa K 1 36.

Prepoved živinskih sejmov. Poverjenišvo za kmetijstvo razglaš: Po dosedanjih naredbah odredjena prepoved živinskih sejmov je do preklica veljavna, ker drugače ni mogoče nadzirati prometa z živino, oziroma preprečiti nedopustnega premikanja klavne živine v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani.

V dragonski vojašnici v Mariboru se bodo tekoči teden in sicer od 1/2 3—4 ure popoldne odvajali dražbenim potom erarični konji. Oddaja eraričnih konj proti reverzu se vrši dnevno od 8—11 ure predpoldnem.

Menjalnica. Na mariborskem glavnem kolodvoru je vojaško poveljstvo ustanovilo menjalnice za tuj denar.

Načelniki kmetijskih podružnic imajo v soboto, dne 30. nov., ob 10 uri dopoldne, v prosterih NS v Mariboru skupno zborovanje. Pridite!

Obrtnike: (krojača, brivca in peka), [zavedne Jugoslovane išče NS v Slov. Bitrici.

Dopisi.

Maribor. Mestni gospodarski urad naznanja, da oddaja trgovcem dober sir takozvani »primzene« za ceno kg po K 5 60 z 10% tara odbitkom. Vsi d izvanredno nizke cene tega važnega živila je pričakovati, da bodo trgovci, uporabljajoč to prilžnost, oddajali svojim odjemalcem v obilni meri to ceneno blago.

Maribor. Gnoj odda topničarska vojašnica za slamo in seno.

Središče. Dekliška Zveza in Sveta Vojska imata v nedeljo, dne 1. decembra t. l., popoldne po večernicah, svoj občni zbor. Pridite!

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Poučnega shoda dne 17. t. m., na katerem je naš ožji rojak član NS v Ljubljani prof. Ivan Vesenjak predaval o jugosl. državi, se je udeležilo veliko ljudi. Priporočamo, da se taki shodi povsod priredijo.

Krčevine—Šalovci pri Ormožu. Na gostiji, ki se je vršila v nedeljo 17. nov. ob poroki Špendija Franca s Trstenjak Milico nabral je nadičitelj Anton Porekar za Narodni svet 114 K in 40 lir. Zakonskima daj Bog obilo sreče v Jugoslaviji. Darovalcem obilo hvale.

Cirkovce. V ptujski bolnišnici je po kratki in mučni bolezni umrl v 18. letu svoje starosti Zepan Ferdinand, dijak 3. letnika mariborskega učiteljskega. Svetila mu večna luč!

Ribnica na Pohorju. Pohorci se začnejo dramiti iz narodne mlačnosti. — Naša občina že uraduje slovensko; mesto »Schulhaus-a« smo že dobili »Ljudsko šolo«. — Prepričani smo, da bo naš zaveden g. župan dal v kratkem odstraniti nemški napis na občinski hiši, ki so ga v polpretekli dobi nabavili naši »pangermani«. Pošto imamo še vedno c. kr. črno žolto-nemško. — Ko vse to zgine, pa bo naša zavedna vas tudi na zunanji dobila pravo lice

Šmarje pri Jelšah je v lanskem letu veliko trpelo na grizi, a letos tam še hujše vihti svojo šibo »španska.« Dan za dnevom po dva do trije mrljici.

Celje. Slovensko trgovsko društvo v Celju je po pretekli vojni dobi začelo zopet delovati, vled česar sklicuje za dne 1. dec. 1918, ob 11. uri dopoldne, v mali dvorani Narodnega doma v Celju občni zbor z občajnima dnevnim redom ter se vsi gg. interesentje vabijo, da se istega polnoštevilno udeležijo, ker se bode razpravljalo z ozirom na novo nastale razmere o jako važnih zadevah.

LISTNICA UREDNISTVA.

Inserentom: Dokler ne bomo dobili več papirja, inseratov ne bomo sprejemali. — **Dopisnikom:** Za današnje številko smo dobili toliko dopisov in poročil od naših pridnih dopisnikov, da bi lahko napolnili 3—4 »Gospodarje«. Radi obilice važnih novic in radi skromnega prostora, nam je nemogoče priobčiti te dopise. Dopisnike prosimo kratkih poročil.

Loterijske številke.

Gradec, 20. novembra 1918	52	6	34	49	15
Linc, 23. novembra 1918	79	28	4	3	62